

**ДЕКАНУ
И ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛЕТА У БЕОГРАДУ**

Декан Учитељског факултета у Београду именовао нас је у Комисију за припрему извештаја за избор наставника у звању доцента за ужу научну област *Методика наставе српског језика и књижевности*. По одлуци Декана Факултета, расписан је и у *Службеном гласнику*, број 134, дана 10. новембра 2020. године објављен конкурс. Комисија има част да у вези с тим поднесе следећи

И з в е ш т а ј

На конкурс се пријавио један кандидат: др Бојан Марковић, асистент за ужу научну област *Методика наставе српског језика и књижевности* на Учитељском факултету у Београду.

Др **Бојан Марковић** је уз пријаву приложио биографију, библиографију радова са подацима о научном, стручном и друштвеном ангажовању, копију дипломе о завршеним основним студијама Филолошког факултета, копију дипломе мастер професора српског језика и књижевности и потврду о докторирању и стицању научног степена *доктора наука – филолошке науке*, одабране радове са списком приложених радова и изјаву о изворности.

Бојан Марковић рођен је у Ужицу 1985. године, где је завршио основну и средњу школу. Дипломирао је на Филолошком факултету на Групи за српску књижевност и језик, радом на тему „Феноменолошке интерпретације и нова метафизика у Црњанској поезији („Стражилово“, „Србија“, „Ламент над Београдом“)“ под менторством проф. др Александра Јеркова. На Филолошком факултету у Београду завршио је мастер академске студије на студијском програму *Српска књижевност* (са просечном оценом 9.83), одбравивши мастер рад на тему „Тенденције, доминанте и константе у поетици прозе Данила Киша, Владана Деснице и Марсела Пруста“ (ментор проф. др Јован Делић). У октобру 2015. године уписао је прву годину докторских академских студија на Филолошком факултету Универзитета у Београду са укупном просечном оценом претходних нивоа студија 8,74. Докторске студије је завршио са просечном оценом 10. Звање *доктора наука – филолошких наука* стекао је у септембру 2020. на Филолошком факултету у Београду одбравивши докторску дисертацију „Поезија и поетика авангарде за децу и младе (Александар Вучо, Оскар Давичо и Васко Попа) – методички и теоријски аспекти“ пред комисијом коју су чинили проф. др Зона Мркаљ, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду (ментор), проф. др Александар Јерков, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду и проф.

др Валерија Јанићијевић, ванредни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду.

Радио је у више основних и средњих школа као професор српског језика и књижевности у Београду (Основна школа „Младост”, Основна школа „Вељко Дугошевић”, Основна школа „Светозар Марковић”, „Средња школа за економију, право и администрацију”, „Хемијско-прехрамбена школа Београд”) у периоду 2012–2014.

На Учитељском факултету Универзитета у Београду ради од 26. јануара 2015. године као стручни сарадник за уженаучну област *Методика наставе српског језика и књижевности*, на предметима *Методика наставе српског језика и књижевности I и II* и *Методика развоја говора I и II*, а затим од 5. маја 2016. као асистент за уженаучну област *Методика наставе српског језика и књижевности*, на предметима *Методика наставе српског језика и књижевности I* и *Методика наставе српског језика и књижевности II*. Оцене које је добијао од студената током рада су високе. У последњем оцењивању из 2020. године просечна оцена студената за наставни рад Бојана Марковића јесте 4,78.

Објављивао је научне радове у релевантним домаћим и међународним часописима, између осталих: *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, *Књижевност и језик*, *Иновације у настави*, *Transcultural studies: A journal in interdisciplinary research*, *Journal Plus Education*, *Annales Univeritatis Paedagogicae Craciviensis*, *Croatian Journal of Education*. Учествовао је на научним скуповима у земљи и иностранству који се баве савременим дидактичко-методичким темама, као и темама књижевних наука, у организацији Учитељског факултета у Београду, Учитељског факултета у Јагодини, Филозофског факултета у Загребу, Учитељског факултета у Загребу, Института за књижевност и уметност у Београду, Задужбине Десанке Максимовић, Народне библиотеке Србије, Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић” и др.

Учесник је трогодишњег међународног SCOPES пројекта *Истраживање образовања и пракса: Ка унапређењу истраживачких капацитета од значаја за образовање наставника и образовну праксу у Србији и Естонији* у коорганизацији Учитељског факултета у Београду. Као резултат овог пројекта одржао је предавање „Померање хоризонта рецепције – Да ли деца разумеју савремену поезију?” у оквиру научне конференције *Дијалози у образовању – ДИОС 2018* на Филозофском факултету у Београду, као и на међународној конференцији *TEERM 2018* одржаној на Малти (Валета). У оквиру научног пројекта *Смена поетичких парадигми у српској књижевности 20. века: национални и европски контекст* Института за књижевност и уметност на међународном научном скупу „Поетика немогућег” изложио је рад „Појас невиности и/или по-етичко питање – немогуће границе у узрасној рецепцији поема Александра Вуча”.

Редовни је вишегодишњи сарадник Образовног програма за талентоване ученике средњих школа у Научно-образовно-културном центру „Вук Караџић” у Тршићу, а

у организацији Министарства просвете и технолошког развоја (под руководством проф. др Милоша Ковачевића и проф. др Александра Јовановића). У оквиру овог програма предаје на курсу *Историја српске културе*, чији је руководилац проф. др Александар Јовановић. Био је ментор научних и стручних радова полазника курса (*„Житије Светог Петра Коришког и енглеска књижевност касног средњег века: компаративни приступ”* и *„Традиција и популарна култура у поезији Шермана Алексија и Милене Марковић”* Немања Грујичић, *„Српски средњовековни манастири у поезији Васка Попе”* Милица Поклопић, *„Римски свет у роману Емилија Лета Мирјане Митровић”* Анђела Ракетић, *„Упоредна анализа романа и филма Доротеј Добрила Ненадића”* Милица Станковић, *„Словенски богови као ликови Бурлеске господина Перуна бога грома* Растка Петровића” Анђела Новаковић), објављених у зборницима *Млади и србистика 1* (2019) и *Млади и србистика 2* (2020), у издању Завода за унапређивање образовања и васпитања. Био је ментор истраживачког рада студента Учитељског факултета у Београду Јована Мацута *„Значење фразеологизама и њихова васпитно-педагошка вредност – методички приступ”* који је саопштен на студентској интердисциплинарној научно-стручној конференцији *„Студенти у сусрет науци”* Универзитета у Бањој Луци (28. 11. 2019).

Током 2011/2012. године био је уредник књижевних трибина у Студентском културном центру Београд, а од децембра 2013. године уређивао је и водио књижевни програм (посвећен поезији) у Дому културе Студентски град на Новом Београду. Покретач је и уредник двеју едиција и неколико књига у издању ДКСГ у области савременог књижевног образовања (едиција *Имагинарна лектира*) и књижевности (едиција *Своја струја*). Био је члан организационог одбора луткарског фестивала *„ЛУТКЕФ 2019”*, одржаног 13. децембра 2019, у организацији Учитељског факултета у Београду и Катедре за српски језик, књижевност и методiku наставе језика и књижевности. Вишегодишњи је сарадник и предавач у летњој школи српског језика и културе *„Свети Сава”*, која је намењена деци из дијаспоре и Србије, у организацији Центра за Србе у расејању *„Свети Сава”*. Члан је ЕПОК тима Србије и стекао је лиценцу за извођење ЕПОК теста потенцијалне креативности код ученика.

Коаутор је *Читанке 1 – читанке за први разред основне школе* (са Валеријом Јанићијевић и Јованом Бонцић, *Наша кућа знања*, 2018; *Вулкан знање*, 2019), као и хрестоматије текстова о школској лектури и читању *Пикник за Ирму* (коаутор).

Аутор је песничке књиге *Риба која је прогутала свет* (Градска библиотека *„Владислав Петковић Дис”*, Чачак, 2013.) која је добила награду *„Млади Дис”* и била у најужем избору за *„Бранкову награду”*.

Зна енглески и италијански језик.

БИБЛИОГРАФИЈА

I МОНОГРАФИЈА

1. *Поезија и поетика авангарде за децу и младе (Александар Вучо, Оскар Давичо и Васко Попа) – методички и теоријски аспекти*, докторска дисертација, бр. страна 270 (945 850 карактера), одбрањена 29. 9. 2020, дигитални репозиторијум Универзитета у Београду, трајни линк: <https://uvidok.rcub.bg.ac.rs/bitstream/handle/123456789/3932/Doktorat.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

II НАУЧНИ РАДОВИ

1. „Поема 'Детињство' Оскара Давича у новим програмима наставе и учења – могућности интерпретације”, *Програмске (ре)форме у образовању и васпитању – изазови и перспективе* (зборник радова), Београд, Учитељски факултет, 2020, стр. 315–328. (ISBN 978-86-7849-288-4, УДК: 371.3::821.163.41.09 Davičo O.]:371.214) (M33)
2. „Modification of the Horizon of Reception. Do children understand contemporary poetry?”, *MRER – Malta Review of Educational Research – Faculty of Education*, Vol. 14, 2020, pages: 83–100. (<http://www.mreronline.org/issues/supplement-august-2020/>) (M33)
3. „Меланхолично биће отпора у прози Данила Киша и Владана Деснице”, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, Матица српска, VXXVII/3, 2019, стр. 967–971. (ISSN 0543-1220, UDC 821.163.41.09 Kiš D. 821.163.41.09 Desnica V.) (M24)
4. „Reading: between compulsory reading and free choice” (koautor sa Valerija Janićijević i Milena Mitrović), *Journal Plus Education*, Vol 20, No 2/2018, pages: 83–103. ISSN 1842-077x, E-ISSN 2068-1151. (M23)
5. „Od obavezne lektire do ljubavi prema čitanju – kroz nastavne programe od Drugog svetskog rata do današnje reforme” (koautor sa Valerijom Janićijević i Milenom Mitrović), *Modern Approaches to Teaching the Coming Generation* (zbornik radova), EDUvision, Ljubljana, 2018, str. 314–330. (ISBN 978-961-94307-7-4, pdf). (M33)
6. „The Concept of *Dissimilitude* in Teaching Literature: Comparative Analysis of Syllabi for the First Cycle” / „Koncept različitosti u nastavi književnosti – komparativna analiza programa za prvi ciklus nastave u Srbiji i Hrvatskoj” (koautor sa Višnjom Mičić i Vladimirom Vukomanovićem Rastegorcem), *Croatian Journal of Education of Education in Croatia and Serbia*, Faculty of

- Teacher Education, University of Zagreb, Vol. 19, Sp. Ed. No. 2/2017, pages: 35–48, (ISBN 978-953-8115-33-2, <https://doi.org/10.15516/cje.v19i0.2625>.) (M23)
7. „Померање хоризонта рецепције – савремена поезија за ученике основношколског узраста”, *Иновације у настави*, Учитељски факултет у Београду, бр. 30 (3), 2017, стр. 44–56. (UDC 821.163.41-09.1:371.3, doi: 10.5937/inovacije1703044M) (M51)
 8. „Fairly tales in a problem – problems-based approach in teaching fairy tales” (koautor sa Višnjom Mičić), *Annales Universitatis Paedagogicae Craciviensis*, VIII/2017, pages: 78–90. (ISSN 2082-0909, doi: 10.20820909.8.8.) (M51)
 9. „Поетска стилизација и социјална проблематика у два Одаловићева романа”, *Поезија Моша Одаловића* (зборник радова), Задужбина „Десанка Максимовић“ и Народна Библиотека Србије, Београд, 2017, стр. 211–223. (ISBN 978-86-82377-60-3 (ЗДМ), ISBN 978-86-7035-421-0 (НБС), УДК – 821.163.41.09-1 Одаловић М.) (M44)
 10. „Стилске фигуре и њихово значење – трансформација садржаја”, *Дидактичко-методички приступи и стратегије – подршка учењу и развоју деце* (зборник радова са међународног научног скупа одржаног 20. новембра 2015. на Учитељском факултету у Београду), Учитељски факултет Универзитета у Београду, Београд, 2016, стр. 245–257. (ISBN 978-86-7849-235-8, UDC 371.3::82791.52:371.686) (M33)
 11. „Народна бајка данас – две свести усмене прозе” (коаутор са Вишњом Мићић), *Slavonic Literary World: Contexts and Confrontations II* (zbornik radova), Brno – Czech, 2016, стр. 113–123. (ISBN 978-80-210-8388-2) (M33)
 12. „The Meaning of Writing Modern Poetry in a/the New Century: The Sense of an Avoided Sense”, *Transcultural studies: A jurnal in interdisciplinary research*, Monash University – Brill, Australia, Vol. 11, No. 1, 2015, pages: 22–34. (ISSN: 1930-6253, <https://doi.org/10.1163/23751606-01101004>) (M23)
 13. „Методолошке поставке у заснивању наставне интерпретације *Проклете авлије* Иве Андрића”, *Књижевност и језик*, Друштво за српски језик и књижевност, LXII/1–2, 2015, стр. 131–143. (ISSN 0454-0689, УДК: 371.3::821.163.41 821.163.41.09-31 Андрић И.) (M51)
 14. „Интеркултуралност у настави књижевности на примеру књиге *Гарави* сокак Мирослава Антића – методичка разматрања”, *Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима*, Филолошки факултет Универзитета у Београду, X, 2015, стр. 305–320. (ISSN 1820-5305, УДК 821.163.41.09-93) (M52)

15. „Јован Стерија Поповић – писац и дело, лирика и етика”, *Методичка пракса*, „Школска књига” ДОО – Заједница учитељских факултета Србије, бр. 1–2, 2015, стр. 97–102. (M53)

III УЦБЕНИЦИ И ХРЕСТОМАТИЈЕ

1. *Читанка 1 – читанка за први разред основне школе* (коаутор са Валеријом Јанићијевић и Јованом Бонџић), Наша кућа знања, Београд, 2018, број страна 110.
2. *Читанка 1 – читанка за први разред основне школе* (коаутор са Валеријом Јанићијевић и Јованом Бонџић), Вулкан знање, Београд, 2019, број страна 110.
3. *Пикник за Ирму – имагинарна лектура* (коаутор са Тамаром Митровић), Дом културе Студентски град, Београд, 2017.

IV ЕСЕЈИ И ПРИКАЗИ

1. „Кроз логику, никад милитантну – модерност у поезији Муаниса Синановића”, Ноћни номади (избор), Муанис Синановић, ДКСГ, 2020, стр. 107–114.
2. „Прскалица класне милине, сигурне коже и млечне кости”, Прскалица, Бојан Савић Остојић, ДКСГ, Београд, 2019, стр. 87–95.
3. „Културна историја: Места којима су ходали краљеви и светитељи”, *Методичка пракса*, Заједница учитељских факултета Србије, Учитељски факултет у Београду, бр. 1. 2017, стр. 173–182.
4. „*Peoplehavethepower* у аури златом попрсканој (Даница Вукићевић, *Док је сунца и месеца*, Културни центар Новог Сада, Нови Сад, 2015)”, *Eckermann – веб часопис за књижевност*, бр. 12, 2017, стр. 70–75.
5. „Од буквара до читанки – аналитичка доследност и методички опрез (Зона Мркаљ, *Од буквара до читанки* (методичка истраживања)”, Учитељски факултет Универзитета у Београду, Београд, 2016), *Настава и учење*, Klett друштво за развој образовања, бр. 3, 2016, стр. 626–628.
6. „Поезија Срећка Косовела – Косовел црно обрубљен”, *Агон – часопис за савремену поезију*, бр. 27, 2014, стр. 38–46.
7. „Поезија Томажа Шаламуна – Кенгуру паншаламунске религиозности”, *Агон – часопис за савремену поезију*, бр. 22, 2013, стр. 75–80.

8. „Манифест са (Светим) Писмом”, *Други мирис црвено*, Филип Вукотић, Књижевни клуб Рујно, Ужице, 2011, стр. 7–11.

V ПОЕЗИЈА

1. *Меко ткиво, избор из нове поезије региона*, прир. Срђан Гагић, Филозофски факултет Свеучилишта у Загребу, Загреб, 2015. (заступљен избором поезије, стр. 47–53)
2. *Рестарт – панорама нове поезије у Србији*, прир. Горан Лазичић, Дом културе Студентски град, Београд, 2014. (заступљен избором поезије, стр. 359–368)
3. *Риба која је прогутала свет*, Градска библиотека „Владислав Петковић Дис”, Чачак, 2013. (поезија, награда *Млади Дис*, најужи избор Бранкове награде)
4. *Van, tu: free – антологија нове српске поезије*, Отворени културни форум (ОКФ), Цетиње, 2012. (заступљен избором поезије, стр. 79–86)

Др Бојан Марковић поднео је Комисији за избор на увид следеће радове:

Радови у часописима у категорији M23

1. „Reading: between compulsory reading and free choice – on the social and individual aspect of first literature classes” (koautor sa Milenom Mitrović i Bojanom Markovićem), *Journal Plus Education*, Aurel Vlaicu University of Arad, Arad, vol. 20, no. 2, 2018, 83–103. (ISSN 1842-077x, E-ISSN 2068-1151)
2. „The Concept of *Dissimilitude* in Teaching Literature: Comparative Analysis of Syllabi for the First Cycle” / „Koncept različitosti u nastavi književnosti – komparativna analiza programa za prvi ciklus nastave u Srbiji i Hrvatskoj” (koautor sa Višnjom Mičić i Vladimirom Vukomanovićem Rastegorcem), *Croatian Journal of Education of Education in Croatia and Serbia*, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb, Vol. 19, Sp. Ed. No. 2/2017, pages: 35–48, (ISBN 978-953-8115-33-2, <https://doi.org/10.15516/cje.v19i0.2625>.)
3. „The Meaning of Writing Modern Poetry in a/the New Century: The Sense of an Avoided Sense”, *Transcultural studies: A jurnal in interdisciplinary research*, Monash University – Brill, Australia, Vol. 11, No. 1, 2015, pages: 22–34. (ISSN: 1930-6253, <https://doi.org/10.1163/23751606-01101004>)

Рад у часопису у категорији M24

1. „Меланхолично биће отпора у прози Данила Киша и Владана Деснице”, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, Матица српска, VХVII/3, 2019, стр. 967–971. (ISSN 0543-1220, UDC 821.163.41.09 Kiš D. 821.163.41.09 Desnica V.)

Радови у часописима у категорији M51

1. „Померање хоризонта рецепције – савремена поезија за ученике основношколског узраста”, *Иновације у настави*, Учитељски факултет у Београду, бр. 30 (3), 2017, стр. 44–56. (UDC 821.163.41-09.1:371.3, doi: 10.5937/inovacije1703044M)
2. „Методолошке поставке у заснивању наставне интерпретације *Проклете авлије* Иве Андрића”, *Књижевност и језик*, Друштво за српски језик и књижевност, LXII/1–2, 2015, стр. 131–143. (ISSN 0454-0689, УДК: 371.3::821.163.41 821.163.41.09-31 Андрић И.)
3. „Fairy tales in a problem – problems-based approach in teaching fairy tales” (koautor sa Višnjom Mičić), *Annales Univeritatis Paedagogicae Craciviensis*, VIII/2017, pages: 78–90. (ISSN 2082-0909, doi: 10.20820909.8.8.)

Рад у зборнику у категорији M33

1. „Стилске фигуре и њихово значење – трансформација садржаја”, *Дидактичко-методички приступи и стратегије – подршка учењу и развоју деце* (зборник радова са међународног научног скупа одржаног 20. новембра 2015. на Учитељском факултету у Београду), Учитељски факултет Универзитета у Београду, Београд, 2016, стр. 245–257. (ISBN 978-86-7849-235-8, UDC 371.3::82791.52:371.686)

Рад у зборнику у категорији M44

1. „Поетска стилизација и социјална проблематика у два Одаловићева романа”, *Поезија Моша Одаловића* (зборник радова), Задужбина „Десанка Максимовић” и Народна Библиотека Србије, Београд, 2017, стр. 211–223. (ISBN 978-86-82377-60-3 (ЗДМ), ISBN 978-86-7035-421-0 (НБС), УДК – 821.163.41.09-1 Одаловић М.)

Уџбеник

1. *Читанка 1 – читанка за први разред основне школе* (у коауторству са Валеријом Јанићијевић и Јованом Бонцић), Наша кућа знања, Београд, 2018, број страна 110.

Бојан Марковић је посебном научном утемељеношћу и продуктивношћу, што показује списак објављених радова у домаћим и страним научним часописима и зборницима, али и докторска дисертација на тему „Поезија и поетика авангарде за децу и младе (Александар Вучо, Оскар Давичо и Васко Попа) – методички и теоријски аспекти”, допринео развоју уженаучне области методике наставе српског језика и књижевности. У овом реферату задржаћемо се само на опису и анализи приложених студија и текстова у зборницима и часописима.

Докторска дисертација *Поезија и поетика авангарде за децу и младе (Александар Вучо, Оскар Давичо и Васко Попа)* – методички и теоријски аспекти обухвата 270 страница компјутерски сложеног текста, а подељена је на следећа поглавља: 1. „Увод” (1– 5); 2. „Поетика авангарде у поезији за децу и младе” (6–54); 3. „Књижевноисторијски преглед идеја авангарде за децу и младе” (55–95); 4. „Александар Вучо – детињство српске авангардне поезије за децу и младе” (96–152); 5. „Оскар Давичо – детињство и младићство авангардне поезије за младе” (153–194); 6. „Васко Попа – преиспитивање граничности поезије за децу и младе” (195–232); 7. „Закључно разматрање” (233–246). За њима следи „Литература” (247–256), са 255 јединице и двадесет девет „Прилога” (257–268).

У уводном поглављу дефинисан је методички и теоријски проблем односа поетике авангардне поезије и младог читаоца. Такође, у њему се представљају аспекти и методологије којима се приступа теми. Друго поглавље се бави описом поетике авангарде за децу и младе и реконструишу се књижевноисторијски услови за њен настанак и развој. У трећој целини даје се преглед идеја које се најпре јављају у авангарди/надреализму а прати се и каснији развој идеја и полемичност коју су подстицале у књижевности за децу. Наредна три поглавља посвећена су анализи поема и песама Александра Вуча, Оскара Давича и Васка Попе, при чему се посебно расветљавају они елементи који ову поезију приближавају, односно удаљавају од књижевности за децу и младе, имајући у виду њихове међусобне сличности именоване под појмом *поетика авангарде*, али и њихове разлике у сталном контрасту са једном могућом конструкцијом фигуре младог читаоца. У последњем делу шестог поглавља дисертације изложено је квалитативно истраживање разумевања и доживљавања одабране песме Васка Попе код ученика четвртог разреда основне школе. Из резултата истраживања произилазе методичке импликације, предлози и стратегије за успешнији рад са ученицима у читању и тумачењу поезије. У завршном делу излагања обједињују се најосновнији закључци истраживачког проучавања поетике и поезије авангарде за децу и младе.

Методички аспект овог рада сагледава се кроз: а) интерпретације песничких текстова три песника које у сваком сегменту имају у виду особености перспективе младог читаоца, али и контрадикторности самог тумача у покушају да се успоставе релативно одрживи критеријуми читалачких доживљаја и разумевања песничког текста; б) спровођење емпијског квалитативног истраживања са циљем да се испита рецепција поезије код ученика млађег школског узраста. Полази се од теорије рецепције (Х. Р. Јаус, Р. В. Ингарден, В. Изер) и концепта „спиралног курикулума” (Џ. Дјуи, Џ. С. Брунер) а тежи се дефинисању оних фактора и

трансформација који омогућавају њен пријем на одговарајућем узрасном нивоу. Квалитативни аспекти рецепције ученика се разматрају на песни (Васка Попе) која узрасно није намењена деци, већ одраслима. Методички аспект рада отворио је и размотрио многа проблемска места у приступу деци и младима, а поводом савремене поезије, на које будућа теоријска и практична методичка истраживања могу дати одговор: 1) питање места и улоге авангардне поезије у савременом образовању, али и читању из задовољства; 2) идеологија у поезији за децу и младе и одговор наставе на њу; 3) историја заступљености авангардне поезије у настави и у издањима лектире за децу и младе; 4) визуелност и мултимедијалност авангардног/надреалистичког песничког текста у контексту ученичке рецепције; 5) креативно читање и тумачење авангардне поезије; стваралачке активности ученика поводом авангардног песничког текста; 6) методички поступци и активности у циљу бољег доживљавања и разумевања авангардне поезије; услови за методички приступ тексту у настави; 7) *неразумевање* поезије као естетичка и реципијентска вредност; континуирани рад ученика (читање и тумачење) савремене поезије и његове импликације; 8) детабуизирање савремене поезије у настави и читалачкој пракси; 9) методички поступци и активности у циљу читалачког „преласка” са поезије за децу на поезију за одрасле; 10) проблем свођења савремене поезије на лирску поезију (лирику). Посебно вредан и иновативан сегмент овог поглавља чини *Истраживање ученичког разумевања пренесених значења на примеру поезије Васка Попе*. У датом истраживању испитује се рецепција текста за који важи статус неприпадности и „непримерености” корпусу поезије за децу и младе. Тај статус обично се оправдава нивоом апстрактности текста насупрот узрасту или чињеницом да одређени аутор није номинално писао тај текст за децу. На основу целокупног вредновања свих елемената ученичке рецепције који конструишу дословне и метафоричке слојеве текста, кандидат Бојан Марковић закључује да ученици у највећем проценту, самостално или уз вођење од стране другог компетентног лица, тумаче песму. Закључује да се разговор развија несметано монолошко-дијалогски са стално присутним радом на тексту, да ученици често саопштавају прва тумачења прочитаног текста одмах након што прочитају песму, док се даљи разговор надовезује на учеников исказ, али је и структурално вођен, како би се одговарањем на постављена питања показао учеников ниво разумевања текста, пренесених значења, а још више начина на који се конституише учениково разумевање поезије. У *Закључним разматрањима* кандидат резимира своје резултате.

Овом дисертацијом кандидат је ушао у код нас књижевнотеоријски наслеђене а за методички приступ још нове просторе релативовања граница између књижевности за децу и за одрасле и ширења поља лектире и читалачког сензибилитета у разредној настави и основној школи уопште. Подстицаји које дисертација пружа састављачима програма, ауторима читанки и учитељима (поготово када добијају већу улогу у избору текстова) јесу велики, а значајни су подстицаји и за даља методичка истраживања у правцу који је њоме наговештен.

Из таквог методичког усмерења произашао је и рад „Померање хоризонта рецепције – савремена поезија за ученике основношколског узраста”. У њему се

испитује рецепција савремене лирике код назначеног узраста, посебно код ученика млађих разреда. Полази се од теорије рецепције, а тежи дефинисању оних фактора и трансформација који омогућавају њен пријем на одговарајућем нивоу. У синхронијској равни рецепција се испитује у односу на узраст ученика, поетику лирске песме и наставну интерпретацију песничког текста. На дијахронијском нивоу показује се померање хоризонта очекивања и рецепције ученика у односу на информационо доба у коме данашњи ученик расте, а затим у односу на индивидуалну промену реципијентске позиције ученика који одраста. У оба случаја, поезија губи атрибуте *божанског* и културноисторијског значаја и остаје модерност текста суочена са модерношћу реципијента. Квалитативни аспекти рецепције се разматрају на примеру поезије Васка Попе, а претпостављени реципијент јесте ученик млађег и старијег основношколског узраста.

Бојан Марковић је са Валеријом Јанићијевић и Миленом Митровић коаутор рада „Читање: између обавезних дела и слободе избора – о једном друштвеном и индивидуалном аспект почетне наставе књижевности (објављен на енглеском језику – „Reading: between compulsory reading and free choice – on the social and individual aspect of first literature classes”). У њему се полази од односа обавезних и изборних текстова у читанкама за млађе разреде, а у разматрања се, непосредно и посредно, укључују најсуштинскија питања везана за наставу српског језика и образовања у целини.

Образовање је најважнија делатност за развој друштва, идентитет и опстанак једног народа. Матерњи језик и књижевност је у предуниверзитетском образовању, у свим образовним системима најважнији предмет. Њиме се стичу читалачке навике, негује истрајност, васпитава укус, развија емпатија. Зато организација наставе овог предмета, осим ужестручног има и шири друштвени значај. Најважнији сегмент предмета матерњег језика у школи јесте читање и због тога је важно колико и шта ученици читају, као и могућности њиховог учешћа у одабиру онога што читају. У раду се полази од обавезних и изборних (додатних) књижевних текстова – оних који су прописани наставним програмом и оних који су део ауторских слободних одабира, и то у читанкама за млађе разреде, од њихове заступљености у уџбеницима, а потом се испитује реална искоришћеност изборних текстова у настави, као и критеријума одабира ових текстова. У раду се анкетањем 255 учитеља испитује: а) у којој мери се учитељи ослањају на текстове које аутори читанки бирају ван обавезног програма; б) које критеријуме сматрају најважнијим приликом одабира додатних текстова у настави; в) које су особености текстова које првенствено бирају. За састављање упитника су анализирани наставни програми за млађе разреде и садржај свих одобрених читанки за овај узраст у школској 2017/2018. години. Из резултата истраживања видимо да учитељи у великој мери користе понуђене изборне текстове у читанкама, да су најважнији критеријуми за одабир додатних текстова окренути ка ученичкој рецепцији, њиховом интересовању и сензибилитету. Најмање важни критеријуми су они који се тичу читалачких и интерпретаторских склоности наставника и компетенција да текст у настави обраде на адекватан начин, што сугерише да учитељи себе погрешно искључују као битан чинилац за избор текста. Учитељи од текстова које

самостално уводе очекују да задовоље сличне захтеве као и текстови који су конкретно прописани програмом. На основу добијених резултата указује се на могуће правце промена наставних програма и као и промене начина рада учитеља када су изборни текстови у питању. Наводе се конкретни предлози који би утицали на слободније увођење ученика у свет књижевности који треба да постане део њиховог искуства, на подстицање читање код ученика, посебно *читања из задовољства*.

У раду „Концепт различитости у настави књижевности – компаративна анализа програма за први циклус наставе у Хрватској и Србији” (објављен на енглеском под називом „The Concept of Dissimilitude in Teaching Literature: Comparative Analysis of Syllabi for the First Cycle of Education in Croatia and Serbia”) разматра се присутност концепта различитости, који аутори на почетку рада прецизно дефинишу, у избору књижевних текстова за децу које прописују наставни програми у Србији и Хрватској. Компаративна анализа полази од пописа текстова за први циклус школовања у оба програма и уочавања концепта различитости у самим програмским концепцијама (трансцендентно тексту), али и садржајима, путем анализе присуства најшире схваћене теме различитости у тим текстовима (иманентно тексту). Упркос томе што се у раду износе резултати анализа програма који су концепцијски сасвим различити, аутори закључују да се разлика у највећој мери може приписати природи прописаних дела у РС и РХ с обзиром на поље тематизације, а не програмској и концепцијској образовној политици важећих програма. У односу на концепт различитости у делима оба програма разматра се низ проблема који прате феномен разлике, где аутори указују на осетљиву и интерпретативно захтевну анализу вишезначних књижевних текстова намењених ученицима.

Савлађујући обимну критичку грађу о литератури Данила Киш и Владана Деснице, аутор у раду „Меланхолично биће отпора у прози Данила Киша и Владана Деснице” показује да је присутна сродност ових писаца поводом многих заједничких тема. Показало се да су заједничке теме два писца типолошки подређене уобличавању једне поетички повлашћене теме – смрти, што пресудно утиче на то да појединачни случајеви смрти око Кишових и Десничиних јунака прерастају у општу студију феномена смрти. У намери да покаже једну другу врсту сродности јунака прозе целокупног опуса Данила Киша и романа *Прољеће Ивана Галеба* Владана Деснице, аутор је посегнуо за конструкцијом два повезана ентитета именована као „меланхолично биће” и „биће отпора”. У раду је показано на већем броју примера како су јунаци ове литературе, по природи и приповедачком обликовном поступку, меланхолична бића, чиме су уведени у „предворје смрти”, као и на који начин не успевају да остваре своје увек желеће биће отпора. Да ли су меланхолична бића способна да пруже и у себи призову биће отпора постаће кључно питање. На крају рада феноменолошки ће бити размотрена позиција „артистичке свести” српске/југословенске прозе оличне у делима Данила Киша и саме те прозе наспрам историјског и идеолошког поља деловања оличеног у наступању постмодернизма.

Разноврсним методолошким приступима, али са подједнаком поузданошћу резултата одликују се и други радови колеге Бојана Марковића које је предао у конкурсном материјалу. У раду „Методолошке поставке у заснивању наставне интерпретације *Проклете авлије* Иве Андрића” усмерење је на оним аспектима проучавања Андрићевог романа који су иновативни, функционални и погодни за аналитичко-синтетички приступ који се заснива на плурализму метода у настави српској језика и књижевности. Доследно спроведена анализа указује да једино тако могу бити остварени естетички и етички спознајни слојеви дела, с једне стране, и програмски захтеви у конкретном случају, с друге стране.

У тексту „Стилске фигуре и њихово значење – трансформација садржаја” Марковић истражује савремене аспекте овладавања појмовима и значењима стилских фигура у настави језика и књижевности у млађим разредима основне школе. Предлажу се начини усвајања знања о већем броју стилских фигура (метафора, симбол, персонификација, ономатопеја, епитет) путем узорка књижевног текста богатог стилским средствима, слике и посебно путем филма као уметности.

Аутори у раду „Бајка у проблему – проблемски приступ у наставном проучавању народних бајки“ (рад објављен на енглеском језику – „Fairy tales in a problem – Problem-based approach in teaching fairy tales”) полазе од структуралистичке премисе да је читање у жанровском кључу неопходна основа за (сваку) полазну интерпретацију бајке. Међутим, имајући у виду младе читаоце који још нису овладали сталним местима и одликама жанра, те се у читалачком искуству сусрећу са бајком као текстом са оригиналним узрочно-последичним везама и другим одликама, аутори наводе да је читање бајке у жанровском кључу истовремено и снажан ометајући фактор за опажање „места неодређености” у тексту, која се у наставној интерпретацији могу означити као проблем. До опажања и анализе таквих места у тексту долази се применом одговарајућих аспеката теорија интерпретације (де/конструкција, феноменологија, надинтерпретација). Аутори су у раду успели да створе оквир за ново (проблемско) читање бајке, али и издвоје нивое интерпретације, те тиме расветле путеве системског развоја младог читаоца (у настави књижевности).

Плодно Марковићево интересовање и рад у области књижевности за децу и наставе књижевности за децу видљиво је, између осталог, у приложеном раду „Поетска стилизација и социјална тематика у два Одаловићева романа”, где се аутор бави Одаловићевим романима *Баба је ту, ја сам у Јапану* (2003) и *Ево сецкам воду за хрчка* (2008). Најпре се примећује тенденција да основни елементи Одаловићевог поетског опуса добијају свој прозни облик, само што постају поетски наглашенији и са мање стилске брижљивости уобличени. Марковић пажљиво и детаљно анализира поетску стилизацију и стилизацију *нативног* типа, како је именује. Оне у динамици социјалних односа заузимају значајно место унутар оба романа. На плану поетске стилизације духовита ресемантизација, присутна и у поезији, постаје остварен поступак прозног израза. Одаловићеве романе најпре категоризује међу романе „инфантилне утопије”, мада примећује да они остварују и дух

интелектуалне стилизације и не остају типичан пример за овај тип романа. Идеја којом се закључује рад јесте да се у Одаловићевом прозном опусу јавља она врста опречности где су се нашле узбудљиво *скопчане* спонтана, нативна и поетска, традиционална стилизација.

Рад „Смисао писања поезије у (н)овом веку: Смисао избегнутог смисла” (објављен на енглеском под насловом „The Meaning of Writing Modern Poetry in a/the New Century: The Sense of an Avoided Sense”) бави се темом смисла писања поезије на тај начин што се полази од идеје да је поезија савременој ери иманентан и противречан текстуални облик који је уједно и алтернативан систем подражавања, критичког мишљења и преосмишљавања стварности. Рад разматра поетике и песме неколико модернистичких песника српске и југословенске поезије 20. века (Дис, Црњански, Косовел) и показује на примерима развијања диференцијалних песничких самосвести који и какав све може бити смисао писања у 21. веку.

У Читанци 1 – читанци за први разред основне школе ауторски тим у саставу проф. др Валерија Јанићијевић, Бојан Марковић и Јована Бонцић пошао је од идеје да први уџбеник за наставу књижевности треба да буде и прва књига њихове библиотеке: да прваке уводи у свет књижевности, али тако да од самог почетка инсистира на неопходности читања и љубави према читању. Тој идеји водили подређена је композиција књиге, однос обавезних и изборних текстова, веома успешна методичка апаратура и графичка решења. Посебну вредност овог уџбеника чини оно што је на први поглед немогуће: да се од првог разреда унетим текстовима приступа као књижевним и да примерени методички поступци буду у сагласности са тим начелом. Аутори су нарочито инсистирали на књижевнотеоријским појмовима који прате унете текстове, али тако да буду сасвим схватљиви најмлађим ученицима. Уџбеник је успео да споји прво разумевање књижевног текста са узрасним приступом.

Најбоље одлике свог научног и стручног рада Бојан Марковић је потврдио и у раду са студентима на Учитељском факултету у Београду. Његов научно и теоријско утемељен рад подржан је подједнако важним практичним методичким ангажовањем у раду са студентима. Радећи од 2015. године на Учитељском факултету у Београду као сарадник, а затим и као асистент за уженаучну области *Методика наставе српског језика и књижевности*, Бојан Марковић показао је лепе резултате припремајући студенте за практичну наставу у школама и активности у предшколским установама, као и у праћењу и процењивању студентских активности и испитних часова. Испољио је спремност да непрестано учи и да завидно књижевнотеоријско знање, које је донео са матичног факултета, укрсти и обогати методичким за које је матичан Учитељски факултет.

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу изнетих података о наставном, научном и стручно-професионалном доприносу академској заједници, и увида који из њих произилазе, Комисија је утврдила да једини пријављени кандидат **др Бојан Марковић** испуњава услове предвиђене конкурсом. Бојан Марковић је током свог рада постигао запажене резултате у наставном и научном раду, као и у стручно-професионалном доприносу академској заједници. Кандидат се истакао у односу према специфичној природи посла у настави методике (теоријске вежбе, активно припремање студената за практична вежбања, методичку и професионалну праксу у школама, праћење и процењивање студентских активности и испитних часова), потврђеног одговарајућим искуством у наставном раду на Учитељском факултету, а пре свега умећем у раду са студентима, које превазилази усконаставне оквире и подстиче студенте на стваралачки однос према настави. Поуздани показатељи његовог научног рада јесу ванинституционално и међуинституционално ангажовање и узлазна путања у научном развоју кандидата, што доказује већи број објављених радова из уженаучне области у високовреднованим домаћим и међународним часописима и зборницима.

Комисија има част и задовољство да Изборном већу и Декану Учитељског факултета у Београду једногласно предложи да **др Бојана МАРКОВИЋА** предложи Универзитету у Београду – Већу научних области друштвено-хуманистичких наука за избор у звање доцента за уже научну област *Методика наставе српског језика и књижевности* на Учитељском факултету у Београду.

У Београду,

Чланови Комисије

10. децембар 2020.

др **Валерија Јанићијевић**, ванредни
професор *Методике наставе српског језика и
књижевности* на Учитељском факултету
Универзитета у Београду

др **Зорица Цветановић**, редовни професор
*Методике наставе српског језика и
књижевности* на Учитељском факултету
Универзитета у Београду

др **Зона Мркаљ**, редовни професор
Методике наставе књижевности на
Филолошком факултету Универзитета у
Београду

др **Александар Јерков**, редовни професор
Српска књижевност XX века на
Филолошком факултету Универзитета у
Београду

Др **Зорана Опачић**, редовни професор
Књижевност за децу на Учитељском
факултету Универзитета у Београду